

Kalk-og freskomalerier på den greske øya Naxos

Church of Panagia Drossiani og det nærliggende kalkbruddet der mye av steinen er hentet fra.

Fresko- og kalkmaling på Naxos i Hellas.

Som stipendiat i kalkmaling med fresko- og stuccolusstromaleri som hovedfelt blir en ydmyk og stolt av å føre dette håndverket videre. Spesielt når en besøker kirker med vakre freskomaleri fra 600-tallet i overraskende god form.

Med paterens velsignelse slapp jeg til og fikk undersøke grundig freskomalerier i tre forskjellige kirker på den greske øya Naxos.

Naxos er den største øya og hovedsete i det zykladiske øyriket i Hellas. Øya har store marmorforekomster og var derfor tidlig ute med å hugge marmorskulpturer.

Det er fortsatt aktivitet i marmorbruddene og steinen som på gresk betegnes som marmaros (skinnende stein) blir fortsatt brukt både til nybygg og marmorskulpturer, samt til restaurering av de eldre og verneverdige byggene.

Apsis mot Nord
Panagia Drossiani

Høyre bilde
påbegynt marmor-
skulptur i Chora of
Naxos

Apsis nord vest

Skade som viser tykkelse på pusslagene ,samt det ytterste malelaget på ca 2,0mm

Freskomaleri i taket på apsis

Church of Panagia Drossiani

Etter en lettere strabasios tur med terrengmotorsykkel i et av de gamle nedlagte marmorbruddene, fikk jeg plukket en liten samling med forskjellige marmorsteiner. Så bar turen videre til Church of Panagia Drossiani.

Kirken har likheter med den kjente kirken San Vitale i Ravenna i Italia fra 547 e.Kr. San Vitale og Church of Panagia Drossiani er to av de viktigste eksemplene på tidlig kristen bysantinsk kunst og arkitektur i Europa.

Panagia Drossiani er en steinkirke fra 400-tallet der freskomaleriene er datert ca 450 e.Kr. Kirken har seinere blitt påbygd på 700-tallet, og gjennomgikk en større utbygging på 1200-tallet.

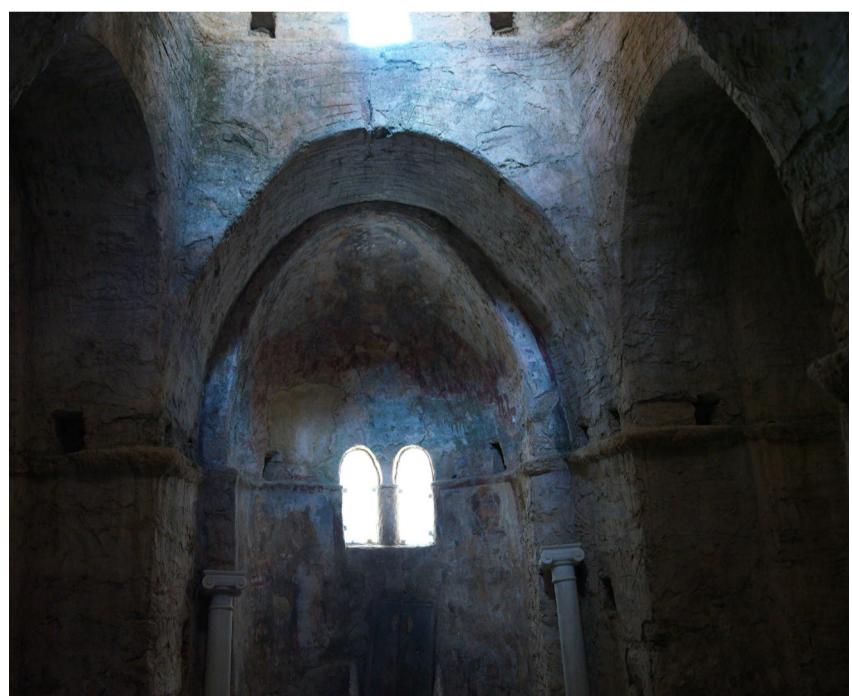
De vakre freskene ble paradoksal kasket over på 1200-tallet, men er i dag mesterlig avdekket av dyktige konservatorer fra Athen med strappo som spesialfelt.

Det er meget interessant å se hvor godt maleriet sitter på underlaget, tatt i betraktning måten de er oppbygd på, og det harde klimaet som maleriene har blitt utsatt for i århundrer.

Det er store likheter når det gjelder oppbygging av puss- og malelag i freskomaleriene, selv om det skiller århundrer i tid. Dette vitner om et håndverk som går uavbrutt i arv fra håndverker til håndverker.

Men heldigvis er der likevel små forskjeller i oppbyggingen av freskomaleriet i de forskjellige skolene, (Hellas, Italia, Spania og andre europeiske skoler) noe som gjør forskingen min mer spennende.

Forskjellene blir gjerne til utfra områdets tilgang til forskjellig type kalk, sand og jord fargepigmenter. De dyre og eksklusive fargepigmentene finner man mer likheter i, da disse var svært kostbare og kirken måtte godkjenne hvor mye man hadde råd til å bruke i de aktuelle jobbene.

Nordvest påbygget på 700-tallet

Vakre bygg og mennesker i Halki og Chora.
Flotte kombinasjoner av kalkfarger.
Denne karen må jo være bilde på en ekte greker!

Hagios Georgios Diasoritis

Hagios Georgios Diasoritis er den første kirken man kommer til på denne turen til fots fra Halki, og ligger ca 3 km fra sentrum.

Kirken ble bygget i det 11-århundre og utifra omfanget av arkitektur, skulpturer og freskomalerier, har dette vært en viktig kirke i området.

Kirken er en kvadratisk korskirke og domen hviler på fire pilarer og en lavere nartex(ene-tasjes forhall ofte i hele kirkens bredde..) på venstre side. Denne formen er svært sjelden å finne blant de mange kirkene på Naxos.

Kirken ble restaurert i 2011, som et av flere restaureringsprosjekt på Naxos sine mange steinkirker. Restaureringene ble gjennomført fra 2007 til 2013. Det var spesielt interessant for meg som stipendiat å se hvordan man har løst problematikken med retusjer og pigmentbaserte pusslag på de skadede partier der all maling var vekk.

Varme og imøtekommende kirkeverter synes det var spennende når jeg fortalte om mitt arbeid som stipendiat og jeg lovet å blogge om denne kirken som de var virkelig stolt av.

Mosaikk arbeid i arkologi museet i Chora.

Skadene avslører lagene og gjør undersøkelsene lettere for meg.

Retusj puss i den varme okerfargen synes jeg kanskje er vel kraftig, men etter noen år vil den skl fint i helhetsbildet.

Church of Taxiarches at Monoitsia

Church of Taxiarches at Monoitsia ligger ca 2km til fots fra Hagios Georgios Diasoritis. Dette er en tre skipet basilika kirke hovedsakelig bygget i lokal sandstein og marmor. Her er det eldste freskomaleriet i apsis datert til 600 år e.kr.

Apsis med freskomalerier fra 600 år e.kr

Utsiden av kirken fra to vinkler.

Nymalt og gammel estetikk side om side i Chora Old Town.

Vel tilbake til Norge sitter jeg igjen med en stolthet av å kunne bringe og formidle dette malehåndverket til neste generasjon.

Jeg gleder meg til å forene det gamle inn i en ny innpakking der jeg bruker mitt kunstneriske blikk for å lage nye uttrykk basert på gamle tanker og ideer.

Bent Erik Myrvoll

Stipendiat i Kalkmaling 20.aug 2018